

NEGAREA ȘTIINȚEI DESPRE SCHIMBAREA CLIMEI: LECȚII ÎNVĂȚATE PENTRU ACCEPTAREA VACCINĂRII COVID-19

Cătălina CROITORU

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Republica Moldova

Autor corespondent: Cătălina Croitoru, e-mail: catalina.croitoru@usmf.md

Cuvinte-cheie: schimbări climatice, vaccinare, negarea științei, acceptarea vaccinării, COVID-19.

Introducere. Oamenii de știință studiază schimbările climatice de-a lungul anilor și impactul lor asupra sănătății populației. *Negarea argumentelor științifice* despre schimbările climatice și atitudinea rezervată vizând vaccinarea au aspecte în comun: ambele prezintă amenințări la adresa sănătății personale, comunitare și globale. Pe cât de multe argumente sunt despre aceste două aspecte, pe atât de multe sunt și informațiile false care conduc la dezinformarea populației. Informațiile greșite pot provoca daune majore persoanelor și societății în diferite feluri. Dacă părinții nu-și vaccinează copiii din cauza unor concepții greșite, sistemul public de sănătate are de suferit. Dacă ei cred în falsurile despre virusul SARS-CoV-2, este puțin probabil ca ei să respecte recomandările guvernelor, punând astfel în pericol pe cei din jur. Un mit cu privire la climă este că aceasta s-a schimbat în mod natural în trecut, prin urmare, și climatul modern va fi determinat de cauze naturale.

Material și metode. A fost realizat un studiu bibliografic simplu cu trecerea în revistă a datelor relevante, în baza cuvintelor-cheie: „vaccinare” și „schimbarea climei”, fiind identificate peste 50 de surse, în acces liber, din care au fost analizate 29, cele în care s-au regăsit ambele noțiuni.

Rezultate. OMS estimează că, între anii 2030 și 2050, schimbările climatice vor cauza aproximativ 250.000 de decese suplimentare pe an, numai din cauza malnutriției, malariei, diareei și a stresului termic. Până în 2030, daunele directe aduse sănătății vor fi echivalente la cca 2-4 miliarde de dolari pe an. În același timp, informațiile și opiniile care contrazic știința sunt diseminate, în special, pe rețelele de socializare dar și prin intermediul altor surse media, inducând în eroare opinia publică și politicile din domeniul medical. Unele sondaje au arătat că ~ 70% dintre oameni au susținut atât necesitatea utilizării vaccinului COVID-19 și faptul existenței încălzirii globale, ~ 20% au adoptat o abordare de suspans în așteptare și a vedea ce va fi, iar ~ 10% au fost convinși în ambele fenomene. În prezent, ne confruntăm cu niveluri ridicate de expunere la informații neverificate și/sau incorecte despre pandemie și vaccinarea COVID-19. În rezultat, aceste informații pot influența negativ acceptarea vaccinării la nivel global. Rupali Limaye și Alexandra Michel, de la Centrul Internațional de Acces la Vaccin de la Școala de Sănătate Publică „Johns Hopkins Bloomberg”, au investigat posibilele repercusiuni ce lecții pot fi învățate din ale negării schimbărilor climatice și ce tehnici care pot fi aplicate pentru a crea strategii solide de îmbunătățire a acceptabilității vaccinurilor. Un cadru interesant care a reieșit din cercetările în domeniul comunicării privind schimbările climatice vin cu o noțiune de „pre-bunking”, care contribuie la identificarea multiplelor situații de dezinformare despre vaccinul contra COVID-19. Această abordare poate ajuta eficient oamenii să învețe cum pot identifica informațiile false. Cercetările atât asupra schimbărilor climatice, cât și asupra comunicării privind vaccinurile au descoperit că percepția consensului științific al acestor fenomene poate fi un instrument cu adevărat puternic pentru eliminarea dezinformării. O abordare corectă constă în revenirea la faza inițială și expunerea scurtă a istoriei problemelor, pentru a înțelege diferența dintre fapte și opinii, adevăr și falsitate, problema certitudinii și modul în care se ajunge la consensul științific.

Concluzii. În perioada pandemiei COVID-19, s-a constatat că difuzarea informațiilor veridice nu a putut asigura anihilarea fenomenului de negare a științei.